

Trille: ein eggjan til teirra, sum hava rykt tjaldsteyrnar upp, eitt skump undir tær, sum halda, at best man vera sum er...

Uttan fyri skjólveggjin

Um donsku songkvinnuna Trille

I sanginum» Der hvor lyset findes» syngur Trille um eina mammu, sum liggur í andvekri mitt á náttartíð í einum stórbýi. Hon hoyrir fullmannaróm uttanfyri. Ljósið av bilinum, sum strúka í-gjøgnum gøtuna, skyggir á veggjin í kamarinum. Biðandi eftir svøvninum sær hon» vores barn/ lege fint og sirligt midt på vejen» og» fra den anden side/ der nærmer sig en bil/ og jeg ved bestemt hun ikke ser den». Viðari sær hon seg sjálva leiðast við fadurinum at barninum inn í sólinu. Men sjónin blíknar, og sangurin endar

við at »det var kun en drøm du/ du er ikke her/ barnet sover trygt ved siden af mig».

Sangurin, óvanliga intenzun, er eitt dømi um, hvussu tað ber til at gera tað privata alment, hvussu tað ber til at fáa eina listarlaga viðgerð av eini vanligari gerandishending at ekkó á øðrum menniskjum, hvussu tað ber til, speglað sum her í einari vøkunátt, at siga nakað satt og djúpt um teir álvarsomu spurningarnar í samfelagnum, í hesum føri, um eitt samliv, sum er farið fyri skeyti, eina mammu, sum

óttast fyri sínum barni, ferðsluvitloysið.

Eftir í mong ár at hava skipað fyri barnasendingum í danska útvarpinum, eftir at hava gjørt fleiri barnaplátur og eftir at hava útgivið »Viser fra min bedstefars tid», ein hugtakandi pláta við gomlum skillingvisum, gav Trille í 1976 út plátuna »Hej Søster», hennara fyrsta upplægging í stríðið fyri kvinnufrígeringini. Tvey ár seinni kom »En lille bunke krummer». Í donskum — ella í roynd og veru norðurlandskum — tónleikalívi var við hesum báðum plátunum gjørt so stórt hol í sjógvinn, bæði musikkalskt og poetiskt-ideologiskt, at tað hevði verið synd — ikki minst fyri tann frammanundan stak illa røkta føroyska plátukeyparan — ikki at gjørt vart við tær sýnir, Trille við hesum báðum plátunum hevur peikað á.

Trille vendir sær fyrst og fremst til kvinnurnar,

uttan mun til aldur ella politiskt stóði. Hennara

sangir eru eitt skump undir tær, sum halda, at best man vera sum er, ein stuðul og ein eggjan til teirra, sum hava rykt tjaldsteyrnar upp. Og tað er hesa seinnu, hon syngur um, hana, sum vrakar tað flögva ófrælsid, teir skerdu møguleikarnar í tí traditionella hjúnarlagnum og heldur velur frælsid, avbjóðingarnar, møguleikarnar fyri sjálvrealisering — og ótryggleikan — uttan fyri skjólveggjin. Hetta gevur hennara sang og tekstum spenning, dynamikk. Hon syngur um lukku, um frælsi, um kærleika. Hon syngur um ótta, um einsemi, um pínu. Felags fyri hesar sangirnar, sum skiftandi viðgera ljós og skugga er: teir skelva av intensum lívi.

Sum fláir inn ímillum teir ekkakvidnu ella gleðiskelvandir tekstirnir — ein gimsteigur av hesum seinna slagnum er »Min lille sol», sum her er prentaður í føroyskari týðing — koma sangir um fríð, um hvílingarsteinar á ferðini fram ímóti einum samfelag, sum gevur kvinnuni møguleika til at brúka øll síni íbyggdu evnir. »Sang en sen eftermiddag» er um tvey, sum hava ligið og elskað ein gerandisdag mitt á áljosum degi (ein sær okkara framleiðsluheiðavillu moralistar, hesar kapitalsins fingurpeiggjandi Haba-

kukkar, hveppa seg av forargils — »tú mást ikki hvíla...» og vakna upp, meðan fjóldirnar, »der aldri blir spurgt / om hvornår de vil stå op» tysa oman ímóti Nørreport eftir arbeiðstíð. Sangurin gandar fram tann bleika stórbýarseinapartin, skýmingin og kvíran siga niður ímillum skotini, tú fært hug at teska. »Vi må ha' noget øl / noget dejligt, iskoldt øl...»

Tað vil so vera, at hann, sum dregur skutfestuna inn, hyggur fyri seinastu ferð at teimum, sum eftir standa, og sterkir av bjørtum vónum, men samstundis søkkkladnir av sorgblíðni, standa sangirnar, har Trille vendir sær til tað farna ættarliðið, tæy, sum lótu sær lynda, tæy sum — hóast okkurt spjatt mótmæli — góðtøku sjálva beinagrindina í samfelagnum. »Sang til vore forældre», ein heilsan og ein uppgærd, hevur ein næstan hátíðarligan dóm. Kærleikin til foreldrini, sum» dukkede nakken og adled hver gang det blev krævet», sum ikki hava gjørt annað til sakar, enn at teirra meinaleysa heimsmynd er hopeyst afturísíglid av veruleikanum um tað seinkapitalistiska hóttafallið, at teirra smákreyni, sómi og uppgávuhugur ikki duga, nú heimurin bregður sær í

Min litla sól

Millum bilarnar, sum strúka alt ov nær,
við síni nýggju tasku gongur hon og lær.

Mitt í meldrinum í býnum gongur sólin mín og skínur.

Eg eigi mær eitt akker,
eg eigi mær eitt timaglas,
eg eigi eina sól
so bjarta

Leiðin heim tað er ein ferð um ríkir fjar.

Ja, tú skuldi bara vitað alt hon sær.

Gravkúr glepsa eftir henni,
teir selja fisk á Kongabrunni.

Eg eigi mær eitt akker,
eg eigi mær eitt timaglas,
eg eigi eina sól
so bjarta.

Tá hon heilskapað úr býnum sloppin er,

áðrenn av eg veit, hon gjøgnum túnið fer.

Hon hevur longu mist tveir jakslar,
hon sigur ongum, hvar hon hevur lagt teir.

Eg eigi mær eitt akker,
eg eigi mær eitt timaglas,
eg eigi eina sól
so bjarta.

Kom, mín litla sól, og bræð burt móðursút.

Kom, mitt bryggjubál, sum aldri kólnar út.

Tú, sum ert kveikt í lívi mínum,
ja, tað ber til í búki sínum

at smíða sær eitt akker,
at stóypa sær eitt timaglas,
at tendra eina sól
so bjarta.

Hanus Andreassen umsetti eftir Trille

Sangen om Brit

jeg ka' huske båndet jeg stod ved
på tuborg i 69
jeg var fuldstændig udkørt og slatten
af arbejdets skærende pres

10000 flasker om dagen
jeg stod ved siden af Brit
hun var enlig og drøner og dejlig
hendes liv var et mareridt

vi stod der og sang nogen sange
hun lærte mig når hun var fuld
om lykke og elskov og smerte
og senere faldt hun omkuld

og Lis ved min anden side
med fem børn og ingen fred
i de trætte lidt røde øjne
hun var enkelt og simpelt kørt ned

pauser med øller og smøger
gemme arbejdet bort
snakke lidt adspredt om strejke
på grund af en dårlig akkord

så tilbage igen ud til båndet
det samme igen og igen
Lis med de røde øjne
og Brit der sang om sin ven

jeg holdt op lidt hen på somren
havde ferie og fri
mon Brit hun stadig synger
så smukt ved kolonne ti?

orð: Kedda Madsen, lag: Trille